

Vergaderjaar 2023–2024

36 180

Doen waar Nederland goed in is – Strategie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Nr. 76

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN FINANCIËN EN VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 oktober 2023

Graag voldoen wij hierbij aan het verzoek van de vaste commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking van 6 juli 2023 om een uitgebreid verslag te versturen over de *Summit for a New Global Financing Pact* (d.d. 22-23 juni 2023). Namens Nederland heeft vicepremier Kaag deelgenomen aan de top. De top werd verder bijgewoond door een groot aantal regeringsleiders, Ministers, vertegenwoordigers van internationale organisaties, ngo's en filantropische organisaties.¹ In deze brief wordt ingegaan op de Nederlandse deelname aan de top en de bredere inzet voor SDG- en klimaatfinanciering op de middellange termijn.

Summit for a New Global Financing Pact

De *Summit* was de eerste van een reeks toppen waar SDG- en klimaatfinanciering op de agenda staat. De top is geïnitieerd door de Franse President Macron en kwam voort uit de groeiende internationale aandacht voor de beperkte voortgang op het behalen van de duurzame ontwikkelingsdoelen (*Sustainable Development Goals*, of SDG's), het achterblijven van klimaatfinanciering met name voor ontwikkelingslanden, en de hoge en toenemende schuldenproblematiek waar zowel lage- als middeninkomenslanden mee kampen.

Het doel van de top was om de relatie tussen landen in het mondiale Noorden en Zuiden te versterken door het belang van internationale solidariteit te benadrukken. Daarnaast was een belangrijk doel om een groot aantal initiatieven dat al binnen verschillende internationale fora

¹ Een overzicht van deelnemers met een actieve rol is hier te vinden: *Sommet pour un nouveau pacte financier mondial – 22 et 23 juin 2023 – Paris – Palais Brongniart*.

behandeld wordt op het gebied van klimaat, ontwikkeling en schulden bij elkaar te brengen.²

De centrale thema's tijdens de top waren: (1) hervorming van de multilaterale ontwikkelingsbanken (*IMB Reform*), (2) partnerschappen, (3) schuldenproblematiek en in het bijzonder het doorlenen van speciale trekkingsrechten (*Special Drawing Rights, SDR*) van het Internationaal Monetair Fonds (IMF), (4) financiering van duurzame ontwikkelingsdoelen in opkomende markten door de private sector, (5) innovatieve financieringsinstrumenten en (6) het verbeteren van informatie en data.

Nederlandse inzet

Zoals voorafgaand aan de top aan uw Kamer gecommuniceerd, zet het kabinet in op ambitieuze SDG- en klimaatdoelen. Nederland levert zijn aandeel in de internationale klimaatfinanciering. Ook roept het kabinet multilaterale banken op om meer ambitie te tonen en voorstellen te presenteren voor een effectievere en efficiëntere inzet van kapitaal, in lijn met de aanbevelingen van de *Capital Adequacy Framework review*.³ Nederland heeft daarom het *IMB vision statement* (zie onder) gesteund, samen met 52 andere landen.

Tijdens de top heeft Nederland ook het belang benadrukt van innovatieve instrumenten en schaalbare oplossingen die de schuldenproblematiek kunnen mitigeren en kunnen bijdragen aan het mobiliseren van private financiering. Aangezien publieke middelen alleen niet toereikend zijn om de financieringsdoelstellingen te behalen zet Nederland in op het mobiliseren van privaat kapitaal. De Nederlandse inzet heeft als uitgangspunt dat financiering privaat is waar het kan en publiek waar nodig. Een Nederlands voorbeeld hiervan is het ILX-fonds, dat een miljard euro heeft opgehaald van pensioenfondsen voor investeringen in de SDG's in ontwikkelingslanden zonder de noodzaak van garanties of schenkingen door de publieke sector. Ook heeft Nederland het belang van technische assistentie benadrukt om oplossingen in ontwikkelingslanden te helpen implementeren.

Onderdeel van de Nederlandse inzet op de top was ook de organisatie van een evenement van de *Coalition of Finance Ministers for Climate Action (CFMCA)*, waarvan de Nederlandse Minister van Financiën sinds april 2023 co-voorzitter is. Dit evenement stond in het teken van de lancering van de *Coalition for Capacity Creation on Climate Action (C3A)*. Dit nieuwe programma van de Wereldbank en CFMCA stimuleert en ondersteunt capaciteitsopbouw voor klimaatactie in Ministeries van Financiën wereldwijd.

Resultaten van de top

De top was een belangrijke bijeenkomst waarbij de denkrichting voor een reeks toppen dit jaar uiteen werd gezet. Deze denkrichtingen en ambities zijn door het Franse voorzitterschap samengevat in *The Paris Agenda for People and Planet*.⁴ In dit document wordt het belang van internationale solidariteit en goed bestuur binnen de internationale financiële architectuur benadrukt.

Verder worden vier principes geïdentificeerd die daarbij van belang zijn, namelijk (1) landen zouden niet moeten hoeven kiezen tussen het

² Deze fora zijn o.a. de G20, de Wereldbank, het IMF, VN-Fora en de Club van Parijs.

³ Zie Kamerstuk 26 234, nr. 276.

⁴ <https://nouveaupectefinancier.org/pdf/the-paris-agenda-for-people-and-the-planet.pdf>.

tegengaan van armoede of het tegengaan van klimaatverandering, (2) landen hebben verschillende transitiepaden die gezamenlijk de doelen uit het Parijsakkoord moeten realiseren, (3) er is meer financiële stimulans nodig om kwetsbare economieën te ondersteunen en tegelijkertijd armoede te bestrijden en klimaatverandering en biodiversiteitsverlies tegen te gaan, en (4) het opschalen van private financiering is van groot belang voor het behalen van de mondiale doelen.

Daarnaast wordt in deze *Paris Agenda for People and Planet* het waarmaken van eerder gedane beloften benadrukt. Dit laatste ziet onder meer op het behalen van de toezegging door ontwikkelde landen om vanaf 2020 jaarlijks USD 100 miljard aan klimaatfinanciering te mobiliseren, de G20-doelstelling om SDR's t.w.v. USD 100 miljard door te lenen aan ontwikkelingslanden en het vergroten van de leencapaciteit van multilaterale ontwikkelingsbanken.⁵ Belangrijke vervolgstappen zien onder meer op internationale belastingen, gelijkwaardige partnerschappen en voldoende concessionele financiering via het IMF en de Wereldbank.

Voor wat betreft belastingen is ook door verschillende landen, waaronder Nederland, opgeroepen tot een snellere totstandkoming van nationale koolstofbeprijzing en effectieve instrumenten daartoe.⁶ Daarnaast was de oproep ook gericht op het garanderen van hoge integriteit binnen vrijwillige koolstofmarkten.

Aanvullend is ook het *MDB vision statement* gepubliceerd.⁷ In dit statement worden multilaterale ontwikkelingsbanken opgeroepen om bij te dragen aan de verdere opschaling van SDG- en klimaatfinanciering, onder meer door beter samen te werken, kapitaal effectiever en efficiënter in te zetten door implementatie van de aanbevelingen van de *Capital Adequacy Framework review*, het gebruik van hun instrumentarium om private investeerders te mobiliseren en concessionele financiering in te zetten waar de impact het grootste is.

Tenslotte leidde de *Summit* ook tot de lancering van een aantal nieuwe initiatieven. Zo heeft de nieuwe president van de Wereldbank, Ajay Banga, tijdens de top het «Private Sector Investment Lab» en een nieuw «toolkit» voor crisisparaatheid, respons en herstel voor kwetsbare landen aangekondigd:

- Het *Private Sector Investment Lab* is opgezet om de barrières te onderzoeken die de private sector ervan weerhouden te investeren in opkomende markten. Het kabinet kijkt met belangstelling uit naar de voorstellen van het *Lab* om privaat kapitaal op schaal te mobiliseren.
- De toolkit voor crisisparaatheid, respons en herstel omvat een vijftal initiatieven ter ondersteuning van landen na natuurrampen, zoals het tijdelijk pauzeren van schuldaflossingen na een natuurramp, het helpen van kwetsbare landen bij de opzet van noodsystemen, en het opnemen van catastrofeverzekeringen in leningen van de Wereldbank. Het kabinet verwelkomt deze voorstellen, die steun bieden aan lenende landen zonder dat dit leidt tot additionele kosten voor de Wereldbank of aandeelhouders.

⁵ Tijdens de top kondigde Kristalina Georgieva, Managing Director van het IMF, aan dat er inmiddels meer dan USD 100 miljard aan SDR's is toegezegd en dat het belangrijk is dat deze toezeggingen op korte termijn worden omgezet in daadwerkelijke transacties.

⁶ <https://nouveaupactefinancier.org/pdf/call-to-action-for-paris-aligned-carbon-markets.pdf>.

⁷ <https://nouveaupactefinancier.org/pdf/multilateral-development-banks-vision-statement.pdf>.

Vervolg

Het kabinet deelt de analyse dat de internationale discussie over SDG- en klimaatfinanciering hoog op de politieke agenda moet blijven staan, zoals bij de achttiende *G20 Heads of State and Government Summit* (New Delhi, 9-10 september), de *High Level* week van de Verenigde Naties met o.a. de *SDG Summit* en de *Climate Ambition Summit* (New York, 18-26 september), de jaarvergadering van het IMF en de Wereldbank (Marrakesh, 9-15 oktober) en COP28 (Dubai, 30 november-12 december).

Ook bij deze toppen blijft het kabinet zoeken naar oplossingen voor adequate financiering voor het behalen van de SDG's en de nodige klimaatactie, met inachtneming van beperkte publieke middelen. Het kabinet kijkt hierbij naar oplossingen op verschillende niveaus: (1) versterken van de institutionele capaciteit, bestuur en wetgeving om de randvoorwaarden voor economische ontwikkeling te stimuleren; (2) bevorderen van handel en het verbeteren van toegang tot internationale markten; (3) structurele capaciteitsopbouw voor goed belastingbeleid en goede belastinginning in landen; (4) verbeteren van de kwaliteit van bestaande financiering, mede door een betere samenwerking tussen ontwikkelingsbanken onderling zodat investeringen op landenniveaus beter op elkaar worden afgestemd en (5) het aantrekken van private investeerders door passende oplossingen te bieden, variërend van een betere informatievoorziening tot risicodekking voor impactvolle investeringen. Tenslotte blijft Nederland zich inzetten voor het verbeteren van de coördinatie rondom duurzame oplossingen voor landen die kampen met hoge schulden omdat dit fundamenteel is voor een weg naar economisch herstel.⁸

Wij hopen uw Kamer hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

De Minister van Financiën,
S.A.M. Kaag

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.N.A.J. Schreinemacher

⁸ Zie Kamerstuk 26 234, nr. 275.